

Aluehallintovirasto

Mitä tarkoittaa tilaajavastuu julkisissa hankinnoissa?

7.3.2019

Lakimies Noora Haapa-alho
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, työsuojelun vastuualue

Tilaajavastuulaki ja sen valvonta

- § Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006), tullut voimaan 1.1.2007
- § Tarkoituksena edistää yritysten välistä tasavertaista kilpailua ja työehtojen noudattamista sekä luoda tilaajalle edellytyksiä varmistaa, että sopimuspuolet täyttävät lakisääteiset velvoitteensa
- § Lakia valvoo koko Suomen alueella Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue
 - Noin 30 tarkastajaa eri puolilla Suomea

Milloin tilaajavastuulakia sovelletaan?

- § Lakia sovelletaan Suomessa teetettävään vuokra- ja alihankintatyöhön kaikilla toimialoilla

- § Laki koskee sekä suomalaisia että ulkomaisia yrityksiä niiden käyttäessä ulkopuolista työvoimaa

- § Tilaajavastuulaki asettaa velvoitteita pääasiassa tilaajalle. Tilaajalla tarkoitetaan:
 - Julkisia toimijoita (esim. valtio, kunta, kuntayhtymä, seurakunta)
 - Kaikkia elinkeinonharjoittajia, jotka ovat velvollisia tekemään kaupparekisteriin perusilmoituksen elinkeinotoiminnan aloittamisesta (esim. Oy, Ay, Ky, yksityinen elinkeinonharjoittaja tietyin edellytyksin)
 - Ø Maatalouden ja kalastuksen yksityiset elinkeinonharjoittajat sekä kotitaloudet eivät pääsääntöisesti ole tilaajavastuulain tarkoittamia tilaajia

Milloin tilaajavastuulakia sovelletaan?

1. Lakia sovelletaan, kun tilaaja käyttää vuokratyövoimaa
2. Lakia sovelletaan, kun tilaaja ostaa alihankintapalveluita, jos:
 - Sopimukseen perustuvaa työtä tehdään tilaajan työtiloissa tai työkohteessa
 - Työtehtävät liittyvät tilaajan toiminnassa tavanomaisesti suoritettaviin työtehtäviin tai tavanomaiseen toimintaan liittyviin kuljetuksiin
 - Sopimuksen mukaista työtä tekee sopimuspuolen työntekijä

Alihankintasopimus = sopimus tietyn työtuloksen aikaansaamiseksi vastiketta vastaan

3. Rakentamistoimintaan liittyvissä sopimuksissa lakia sovelletaan, vaikka rakentaminen ei kuuluisi tilaajan tavanomaiseen toimintaan ja vaikka työn tekisi yrittäjä itse
 - Koskee kaikkea rakentamista: uudis-, huolto-, korjaus-, maa- ja vesirakentaminen jne.
 - Esim. tuotantotilojen uusiminen ja kunnostus

Pienet sopimukset jäävät soveltamisen ulkopuolelle

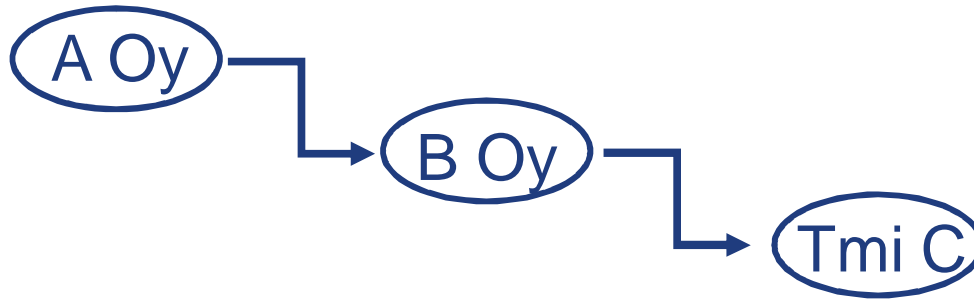
§ Tilaajavastuulakia ei sovelleta, jos

- Vuokratun työntekijän/työntekijöiden työskentely kestää **yhteensä enintään 10 työpäivää**
- Alihankintasopimuksen arvo ilman arvonlisäveroa on **alle 9 000 euroa**
 - § Sopimuksen arvonlisäveroton kokonaisarvo eli työn osuutta ei eritellä
- Ø Huom. raja-arvoja laskettaessa työn katsotaan jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos työ perustuu useisiin peräkkäisiin, keskeytymättöminä tai vain lyhyin keskeytyksin jatkuviin sopimuksiin
 - § Ei ole sidottu esim. kalenterivuoteen tai tilikauteen

Jokaisen tilaajan selvittävä omat sopimuspuolensa

§ Jokainen tilaaja hankkii selvitykset oman sopimuspuolensa osalta
à ei ketjuvastuuta

Selvitysvelvollisuuden sisältö

Mitä tilaajan tulee hankkia?

1. Selvitys siitä, onko sopimuspuoli merkitty ennakkoperintä-, alv-, ja työnantajarekisteriin
2. Kaupparekisteriote
3. Veronmaksuasioita koskeva selvitys
4. Todistus työntekijän eläkevakuutuksen ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty
5. Selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista
6. Selvitys työterveyshuollon järjestämisestä
7. Todistus lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ottamisesta (rakentamistoimintaa koskevissa sopimuksissa)

Ø Tilaajan on hankittava vastaavat selvitykset myös ulkomaisen sopimuspuolen osalta

Selvitysvelvollisuuden sisältö

- § Jos sopimuspuolella ei ole työntekijöitä → selvitysvelvollisuus soveltuvin osin: verorekisterimerkinnät, kaupparekisteriote, selvitys veronmaksuasioista
- § Selvitykset tulee hankkia **ennen** sopimuksen solmimista
- § Selvitykset eivät saa olla **kolmea kuukautta** vanhempia
- § Selvitykset on säilytettävä vähintään **kaksi vuotta** siitä, kun sopimusta koskeva työ on päättynyt

Poikkeusperusteet
selvitysvelvollisuuteen

Tilaaaja voi itsekin hankkia selvityksiä

§ Osan selvityksistä tilaaaja voi hankkia itsekin

- Rekisterimerkinnät
- Kaupparekisteriote
- Tuloste verovelkarekisteristä

§ Huom. Jos rekisteriin on merkitty verovelkaa → hankittava myös verovelkatodistus sopimuspuolelta ja arvioitava sopimuskumppanin tarkoitusta hoitaa lakisääteiset maksuvelvoitteensa (verovelan merkittävyys)

§ Tilaaaja voi hankkia selvitykset myös luotettavana pidettävältä yksityiseltä palveluntuottajalta. Tilaaajan tulee säilyttää myös nämä raportit ja selvitykset.

Mitä selvitysvelvollisuus tarkoittaa käytännössä?

§ **Tilaaaja:** pyydä selvitykset sopimuspuolelta ja säilytä ne

- Hanki selvitykset ennen sopimuksen solmimista
- Varmista, että selvitykset eivät ole yli kolme kuukautta vanhoja sopimuksen solmimisen hetkellä
- Käy selvitykset huolellisesti läpi
 - § Kaikki vaadittavat selvitykset on hankittu ja asiakirjoista on esitetty kaikki sivut
 - § Tarkista liiketoimintakiellot, maksujärjestelyt, eläkevakuutuksen kattavuus jne.
- Arvioi sopimuspuolen velvollisuuksien hoitoa
- Säilytä hankitut selvitykset vähintään kaksi vuotta työn päättymisestä

§ **Sopimuspuoli:** toimita pyydettyt selvitykset tilaajalle

- Toimita lisäksi vero- ja eläkevakuutus selvitykset tilaajalle 12 kuukauden välein, jos sopimus on voimassa yli vuoden

Laiminlyöntimaksu

§ Tilaajalle voidaan määrätä laiminlyöntimaksu, jos

1. Tilaaja laiminlyö selvitysvelvollisuutensa
2. Tilaaja on tehnyt sopimuksen liiketoimintakieltoon määrätyn elinkeinonharjoittajan kanssa tai yrityksen kanssa, jonka vastuuhenkilö taikka siihen rinnastettavassa asemassa oleva henkilö on määrätty liiketoimintakieltoon
3. Tilaaja on tehnyt sopimuksen, vaikka hänen on täytynyt tietää, että sopimuksen toisella osapuolella ei ole tarkoitus täyttää sopimuspuolena ja työnantajana lakisääteisiä maksuvelvoitteitaan

- Edellä kohdissa 2 ja 3 tarkoitetuissa tilanteissa laiminlyöntimaksu voidaan määrätä korotettuna
- Laiminlyöntimaksu 2 050 euroa – 20 500 euroa
- Korotettu laiminlyöntimaksu 20 500 euroa – 66 500 euroa

Vaitiolovelvollisuus

- § Tilaaja tai sen palveluksessa oleva ei saa ilmaista selvitysvelvollisuutta hoitaessaan saamiaan salassa pidettäviä tietoja kuten veronmaksu- ja eläkevakuutustietoja
- § Vaitiolovelvollisuus jatkuu senkin jälkeen, kun henkilö ei enää hoida tehtävää, jossa tieto on saatu

Lisätietoa verkosta

§ Verkkopalvelu [Tyosuojelu.fi](https://tyosuojelu.fi)

- Tyosuojelu.fi – Harmaa talous – Tilaajavastuu

§ Facebook: [Tyosuojeluhallinto](https://www.facebook.com/Tyosuojeluhallinto)

§ Twitter

- [Tilaajavastuu](https://twitter.com/tilaajavastuu) @tilaajavastuu
- [Tyosuojeluhallinto](https://twitter.com/tyosuojeluhallinto) @tervettatyota

§ Yhteystiedot

- Puhelinvaihde 0295 016 000
- Sähköposti tyosuojelu.etela@avi.fi

**ÄLÄ TUE HARMAATA TALOUTTA,
KUN OSTAT VUOKRATYÖTÄ
TAI ALIHANKINTAA**

#tilaajavastuu

